

DIŞ EKONOMİK İLİŞKİLER KURULU
FOREIGN ECONOMIC RELATIONS BOARD

Ülke Bülteni

Zimbabve

2017

İçindekiler

Genel Bilgiler	2
Siyasi Yapı	2
Genel Ekonomik Görünüm	3
Ekonomi Politikaları.....	3
Ekonomik Performans	4
Yıllık GSYİH Büyüme Oranları (%)	4
Yıllık Enflasyon Oranları (%).....	4
Sektörler	5
Tarım.....	5
Sanayi	5
Madencilik	5
Turizm.....	6
Altyapı ve Ulaşım	6
Enerji.....	6
İhracat ve Yatırım Potansiyeli Olan Başlıca Sektörler	6
Dış Ticaret	6
Ülkenin Dış Ticareti (1000 \$)	7
İthalat yaptığı başlıca ülkeler (1000\$)	7
Zimbabve'nin İthalatında Başlıca Ürünler (1000\$).....	8
İhracat yaptığı başlıca ülkeler (1000\$).....	8
Zimbabve'nin İhracatında Başlıca Ürünler (1000\$).....	9
Yatırımlar	9
Doğrudan Yabancı Yatırımlar (milyon dolar)	10
Türkiye ile Ekonomik ve Ticari İlişkiler.....	10
Türkiye ile İkili Ticaret.....	10
Türkiye -Zimbabve Dış Ticaret Göstergeleri (ABD Doları, 1000)	11
Türkiye'nin Zimbabve'ye İhracatında Başlıca Ürünler (1000\$)	11
Türkiye'nin Zimbabve'den İthalatında Başlıca Ürünler (1000\$).....	12
Faydalı Bilgiler.....	13
İletişim	13

ZİMBABVE CUMHURİYETİ

Genel Bilgiler

Resmi Adı	: Zimbabve Cumhuriyeti
Yönetim Şekli	: Cumhuriyet
Cumhurbaşkanı	: Robert Mugabe (1987'den beri)
Yüz Ölçümü	: 390.580
Toplam Nüfus	: 14,230,000
Nüfus Artış Hızı	: %2.2
Ortalama Yaşam Süresi	: 58.1
Etnik Dağılım	: Shona % 71, Ndebele % 16, diğer %13
Dini Dağılım	: Karışık %50, Hristiyan %25, yerel dinler %24, diğer %1
Okuma Yazma Oranı	: % 83.6
Konuşulan Diller	: İngilizce (resmi), Shona, Ndebele
Başkent	: Harare
Başlıca Büyük Şehirler	: Harare, Bulawayo, Chitungwiza
Para Birimi	: Zimbabve doları
Saat Farkı	: -1
Resmi Tatiller	: 1 Ocak (Yeni Yıl), 18 Nisan (Bağımsızlık Günü), 1 Mayıs (İşçi Bayramı), 25 Mayıs (Afrika Günü), 8 Ağustos (Kahramanlar Günü), 9 Ağustos (Savunma Güçleri Günü), 22 Aralık (Birlik Günü), 25 Aralık (Noel), 26 Aralık (Boxing Günü)

Siyasi Yapı

Zimbabve Cumhuriyeti 18 Eylül 1980 yılında İngiltere'den bağımsızlığını almış olup, 1980'den beri Birleşmiş Milletler'in üyesidir. Ülke 8 eyalet (Manicaland, Mashonaland Central, Mashonaland East, Mashonaland West, Masvingo, Matabeleland North, Matabeleland South, Midlands) ve 2 eyalet statüsünde şehir (Bulawayo ve Harare) olmak üzere idari bakımdan 10 bölgeye ayrılmıştır.

Ülkede Temsilciler Meclisi ve Senato'dan oluşan iki meclisli bir parlamenter sistem bulunmaktadır. 210 üyeli Temsilciler Meclisi halkoyuyla 5 yıllık dönem için seçilmektedir. 2007 yılında yapılan anayasa değişikliğine göre 93 üyeli Senatonun 60 üyesi seçimle işbaşına gelmekte, 5 üyesi ise doğrudan devlet başkanı tarafından atanmaktadır. Kalan sandalyelerden 10 tanesi eyalet valileri, 16 tanesi ise bölgesel kabile şefleri, 2 tanesi ise Devlet Başkanı ile başbakan için ayrılmaktadır. Ülke, 1987 yılından bu yana Robert Gabriel Mugabe tarafından yönetilmektedir.

Genel Ekonomik Görünüm

	2012	2013	2014	2015	2016
GSYİH (milyar\$)	12,4	13,5	14,7	14,5*	14,8*
KİŞİ BAŞI GSYİH (\$)	902	953	1.008	966*	958*
BÜYÜME (%)	10,6	4,5	3,1	-1,4*	0,7*
İhracat (milyar \$)fob	3,8	3,5	3,1*	2,7*	2,4*
İthalat (milyar \$)fob	6,7	6,8	6,4*	5,7*	4,9*
Dış Borçlar (milyar \$)	8,7	8,2	10,6	13,0*	15,5*
Enflasyon Oranı (%)	3,7	1,7	-0,2	-2,4	-1,4*
Cari İşlemler Dengesi (%)	-4,8	12,1	1,6*	-7,0*	-20,3*

Kaynak: BMI, *Tahmini

2009 yılına kadar kötü bir dönemden geçen Zimbabve ekonomisi, 2010 yılından itibaren büyüme kaydetmektedir. Yurt dışında çalışan ve sayıları 3,5 milyonu bulan Zimbabveli işçilerin gelirleri ülke ekonomisi açısından oldukça önemlidir.

Zimbabve’de son dönemde ekonomik büyüme kaydetmesine rağmen yine de ekonominin kırılğan yapısı devam etmektedir. Kırılğan yapıya sebep olan en önemli etkenlerden başlıcaları, siyasi belirsizlik, sürdürülemeyen dış borç yükü, likidite zorlukları, eski teknoloji ve makinelerle faaliyet gösteren sektörler, altyapı eksiklikleri ile yetersiz enerji ve su arzıdır.

Ekonomi Politikaları

Zimbabve içinde bulunduğu ekonomik ve mali sorunlar sebebiyle uzun yıllardan beri IMF’nin programlarını takip etmektedir. 2009 yılına kadar olan dönemde özellikle Kongo’da yaşanan savaş Zimbabve ekonomisini de olumsuz etkilemiş, reel GSYİH yarı yarıya azalmıştır. Toprak reformu sonucu tarım alanlarının daralması, ülkeye döviz kazandıran ve istihdam yaratan başlıca sektör olan tarım sektörünü de olumsuz yönde etkilemiş ve Zimbabve’yi net tarım ithalatçısı bir ülke haline getirmiştir. Bunun sonucunda oluşan bütçe açığını kapatmak amacıyla Zimbabve Merkez Bankası’nın para basma yoluna gitmesi, ülkeyi hiperenflasyonist bir ortama sürükleyerek 2008 yılında ekonominin dibe vurmasında etken olmuştur. 2009 yılının başlarında Dolarizasyona gidilerek ülkede resmi işlemlerde ABD Doları, Güney Afrika Rand’ı ve Botsvana Pula’sının kullanımına izin verilmesi, hiper-enflasyonun önüne geçilmesini ve ekonomide toparlanma sürecinin başlamasını sağlamıştır. 2010 ve 2011 yıllarında ekonomi hızla büyümüş, ancak 2012 yılında kuraklığın da etkisi ile büyüme hızı yavaşlamıştır.

2013 yılında ise olumsuz hava koşulları, dış talepteki azalma ve siyasi belirsizlikle büyüme yeniden yavaşlamıştır. 2014 yılında da madencilik ve imalat sektörlerindeki gerilemenin etkisiyle ekonomik performans zayıftır. Gıda, yakıt, temel tüketim maddeleri ve tarımsal girdilere ulaşım hala zordur. Ekonomik ve sosyal sıkıntılar nedeniyle son yıllarda 3 milyondan fazla Zimbabvelinin göç ettiği tahmin edilmektedir. Merkez Bankasının tahminlerine göre 2013 yılından bu yana 4600 işyeri kapanmış, ekonomik faaliyetler kayıt dışı sektörler yöneltmiştir. 2015 yılında işsizlik %6 civarında, cari açık ise GSYİH’nin %35’i düzeyinde gerçekleşmiştir.

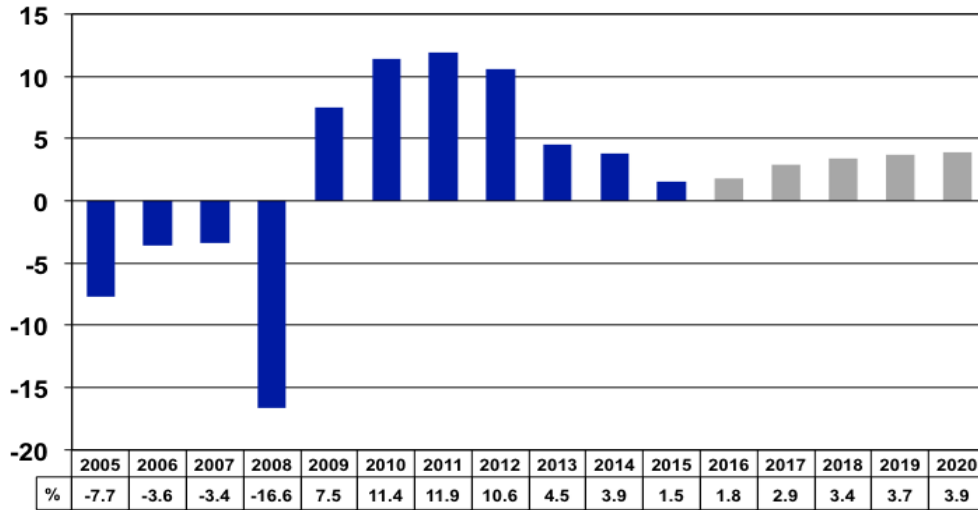
Avrupa Birliği’nin 2002 yılından itibaren Zimbabve’ye uyguladığı ekonomik ve ticari yaptırımları Kasım 2014’te kaldırması sonrasında Şubat 2015’te imzalanan Mutabakat Zaptı ile AB’nin tarım ve sağlık sektörleri başta olmak üzere Zimbabve’ye kalkınma yardımı yapması öngörülmektedir.

Ekonomik Performans

Ekonomik büyümenin hükümetin 2013 yılı sonunda açıkladığı 5 yıllık Sürdürülebilir Sosyoekonomik Dönüşüm Planındaki tahminlerin altında gerçekleşeceği beklenmektedir. Nitekim söz konusu planda tarım, madencilik, ulaştırma, bilgi ve iletişim teknolojileri ve altyapı gibi sektörlerde hızlı gelişim beklenmekte ve 2019 yılı için %9,9 ekonomik büyüme öngörülmüştür.

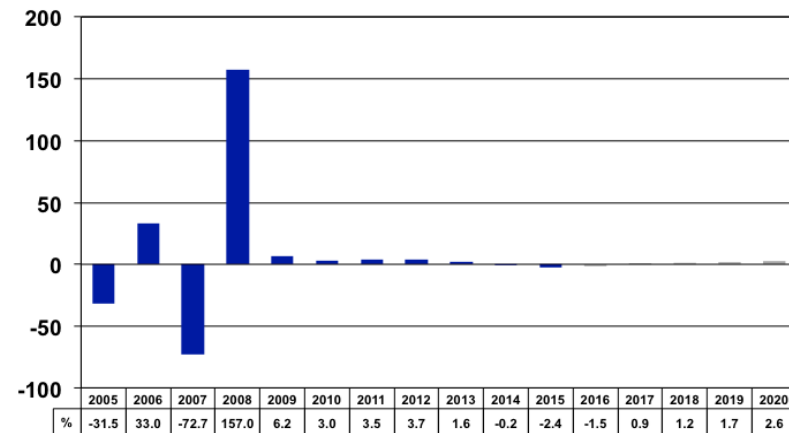
Yabancı yatırımların azalması, rekabetin zayıflığı, limitli enerji arzı, El Nino ve kuraklık sebebiyle tarımsal üretimin azalması, madencilik ve imalat sanayi sektörlerindeki yavaşlama sebebiyle 2016 yılında %2,4 büyüme beklenmektedir. İlerleyen yıllarda da tütün, elmas, platin ve altın gibi emtiaların fiyatları ile inşaat, altyapı, imalat, madencilik sektörleri, seçim ortamı ve yabancı yatırımlar ekonomik büyümeyi belirleyen faktörler olacaktır. Yapılan tahminlerde kişi başı gelir seviyesinin eski düzeyine gelebilmesi için ülke ekonomisinin 2020 yılına kadar yıllık %5 büyümesi gerekmektedir. Ancak gerçekte bu oranın %2'yi geçemeyeceği tahmin edilmektedir.

Yıllık GSYİH Büyüme Oranları (%)

Kaynak: ISA Economic Forecasts, national statistics

Yıllık Enflasyon Oranları (%)

Kaynak: ISA Economic Forecasts, national statistics

Sektörler

Tarım

Tarıma elverişli ve verimli topraklara sahip olan Zimbabwe, güney Afrika'nın tahıl ambarı olarak anılmaktadır. Ancak yaşanan kuraklıkların ve tarım alanlarının kamulaştırılmasıyla daralan tarım alanları sebebiyle son yıllarda üretim olumsuz etkilenmektedir. Nüfusun yarısından fazlasının geçimini sağladığı tarım sektöründeki sorunlar, hem çiftçiler hem de devlet açısından önemli gelir kaybı yaratmaktadır. Nitekim tarım sektörü ülke GSYİH'nin %20'sini oluşturmakta, imalat sanayi hammadde ihtiyacının %60'ı tarıma dayanmakta ve ülke ihracatının yarısına yakınına tarıma dayalı ürünler oluşturmaktadır. 2014 yılında ise tarım üretimi canlanmıştır.

Zimbabwe tarımının en önemli ürünü olan tütünde ülke, dünyanın en önemli tütün üreticilerindedir. Özellikle düşük işçilik maliyetleri tütün ihracatı açısından Zimbabwe'ye rakiplerine göre rekabet avantajı sağlamaktadır. Şeker, mısır, çay, pamuk, buğday, kahve, fasulye, yer fıstığı, soya fasulyesi ve yağlı tohumlar ise ülkede üretilen diğer başlıca tarım ürünleridir. Son yıllarda kısmen de olsa çiftçilerin bahçe bitkilerine yönelmesi sonucu meyve sebze üretimi de artış göstermiştir. Tarıma dayalı katma değerli ürünler, kereste işleme, tarım makineleri ve tarım altyapı gelişimi (sulama, borulama, depolama ve dağıtım tesisleri, baraj ve kanallar) bu sektörde geliştirilebilecek alanlardır.

Yaklaşık 6 km³ yer altı suyuna sahip olan ülkenin yıllık yaklaşık 5,8 km³ su kıtlığı bulunmaktadır. Ülkenin yıllık su akış miktarından faydalanma oranı %22'dir. Genel itibarıyla yüzey ve yeraltı su kaynakları iyi kalitededir. Tarımda ihtiyaç duyulan sulamanın %37'si yağışlardan karşılanmaktadır ancak yağışların düzensizliği ve yetersizliği nedeniyle tamamlayıcı tarım sulamasına ihtiyaç duyulmaktadır.

Sanayi

Son on yılda milli gelirdeki payı düşmesine rağmen sanayi sektörü hala Zimbabwe ekonomisi açısından önemini korumakta, düşük bir hızda da olsa istikrarlı bir şekilde gelişmektedir. Ülkeye yeni yatırımlar kazandırılmasıyla birlikte imalat sanayinin önümüzdeki yıllarda daha da büyüyeceği edilmektedir. Halihazırda GSYİH'nin %25'ini oluşturan sektörde düşük sermaye ve yüksek işletme maliyetleri sebebiyle kapasite kullanım oranı %60'ın altındadır. Ülkede en önemli sanayi sektörleri; tarım ve madencilik dayalı sanayi kolları, kimya, gübre, tekstil, çimento ve çeliktir. Bu sektörlerde faaliyet gösteren firmaların ise büyük kısmı altyapı yetersizliği ve maliyetlerin yüksekliği nedeniyle iç pazarı satış yapmaktadır.

Madencilik

Zimbabwe'de 40'tan fazla mineral madde olduğu bilinmekte olup, bunların çoğu çıkarılarak işlenmektedir. Bunların en önemlileri altın, elmas, gümüş, asbest, krom, kömür, platin, nikel, bakır, çinko, kalay, kireçtaşı, fosfat, kil ve dolomittir. Zimbabwe dünyanın ikinci büyük platinyum rezervine sahip ülkesidir. Ayrıca km başına 6 kg altın çıktığı tahmin edilen Zimbabwe, bu oran ile dünyanın en verimli altın madenlerine sahiptir ve mevcut altın rezervlerinin %25'inde aktif üretim yapılmaktadır.

Ülkede 45.000'den fazla küçük veya orta ölçekli maden işletmesi bulunmaktadır. 2009 yılının başında birçok maden işletmesi ya kapalı ya da kapasitesinin oldukça altında çalışmakta iken, alınan önlemler ile madencilik sektörü de ekonomiyi birlikte toparlanma sürecine girmiştir. Son yıllarda yeni elmas rezervleri bulunmuş ve açılan yeni madenlerle birlikte altın ve platin üretimi artmıştır. Ancak maden fiyatlarındaki gerileme, sektörel üretimi olumsuz etkilemektedir.

Turizm

Ülkenin kuzeyinde yer alan Viktorya Şelaleleri'nin yanı sıra milli parklara ve doğal güzelliklere sahip olan Zimbabwe'nin turizm sektörü potansiyelinin altında bir gelişmişlik düzeyindedir. Ülkeyi her yıl 2,5 milyon civarında turist ziyaret ettiği tahmin edilmektedir. Ülke içi yüksek güvenlik standartları ile çevre ülkelere göre avantajlı durumda olan Zimbabwe, turizm gelirleri açısından GAC ve Botswana'nın ardından güney Afrika'da 3. sırada yer almaktadır. Son yıllarda Avrupa haricinde Asya ülkelerinden de ülkeye turist çekilmeye çalışılmaktadır. İşletmecilik ve altyapı açısından yıllar içinde yetersiz duruma düşmüş bulunan turizm sektörü yatırımcılar açısından önemli fırsatlar barındırmaktadır.

Altyapı ve Ulaşım

1980'li yıllardan sonra ihmal edilen ve yenilenmeyen karayolu, demiryolu ve hava ulaşımı alanlarında Zimbabwe önemli yatırım fırsatları bulunmaktadır. Merkezi coğrafi konumu itibarıyla Güney Afrika bölgesinde eskimiş de olsa sahip olduğu geniş ulaşım ağı ile öne çıkmaktadır. TAZARA demiryolu ağı ile 15 SADC ülkesini Doğu Afrika'ya bağlayan 3077 km demir yolu ağına sahip olan ülkede bu alanda mevcut ağların iyileştirilmesi, genişletilmesi, yeni vagon alımı gibi fırsatlar mevcuttur. Ülkenin 88100 km uzunluğundaki karayolu ağının ise yalnızca 17400 km'si asfaltlanmıştır. Harare, Bulawayo Joshua Mqabuko Nkomo ve Victoria Falls olmak üzere 3 adet uluslararası havaalanı bulunan ülkede yeni terminal inşası ve psit genişletilmesi gibi yatırım imkanları değerlendirilebilir.

Enerji

Enerji alanında arz açığı bulunan Zimbabwe'de sıklıkla elektrik kesintileri yaşanmaktadır. Kariba Hidroelektrik Santrali ile Hwange, Bulawayo, Munyati ve Harare termik santralleri enerji talebini karşılamaya yetmediğinden Zambiya ve Mozambik'ten elektrik satın alınmaktadır. Mevcut santrallerin iyileştirilmesi, yenilenebilir enerji ve boru hattı inşası açısından ülke yüksek bir potansiyele sahiptir.

İhracat ve Yatırım Potansiyeli Olan Başlıca Sektörler

Zimbabwe, makine ve ulaşım araçları, kimya, petrol ve petrol ürünleri, elektrik, gıda ürünleri gibi ihtiyaç duyduğu mal ve hizmetlerin çoğunu ithalat yoluyla karşılayan bir ülkedir.

Madencilik, altyapı, enerji, tarım, sağlık, tekstil ve giyim (pamuk işleme, iplikçilik, dokuma, tekstil terbiyesi ve örme ürünler), gıda işleme (et ürünleri, konserve, şeker, sigara), mobilya ve kağıt ürünleri, ilaç ve endüstriyel kimyasallar, metal işleme (yapı ve inşaat, çelik tabanlı mobilya, motorlu taşıtlar, demiryolu vagonları, tarım ekipmanları ve aletleri) sektörleri güçlü büyüme potansiyeli ile yatırımcılara geniş fırsatlar sunmaktadır.

Konut, inşaat, finans, içme suyu ve sanitasyon, bilgi ve iletişim teknolojileri, basın ve reklamcılık ile konaklama, catering ve ekoturizm alanlarında yatırım fırsatları mevcuttur.

Dış Ticaret

Zimbabwe'nin dış ticareti yıllar itibarıyla incelendiğinde ülke ihracatının 2012 yılından bu yana azalmakta olduğu ve 2015 yılında 2,7 milyar dolara kadar gerilediği; aynı yıl ithalatın %6 düşüşle 6 milyar dolar seviyesinde gerçekleştiği görülmektedir. Ülkenin dış ticaret açığı 3,3 milyar Dolar olup, dış ticaret hacmi 8,7 milyar dolardır.

Ülkenin Dış Ticareti (1000 \$)

	2011	2012	2013	2014	2015
İhracat	3.512	3.882	3.507	3.064	2.704
İthalat	8.599	7.363	7.704	6.380	6.002
Dış Ticaret Dengesi	-5.087	-3.481	-4.197	-3.316	-3.298
Dış Ticaret Hacmi	12.111	11.245	11.211	9.444	8.706

Kaynak: ITC Trademap

Zimbabve'nin ithalatında Güney Afrika Cumhuriyeti %38,4 pay ile yine ilk sırada yer alırken; Singapur (%22,3), Çin (%7,6), Zambiya (%4,6), Hindistan (%4), Mozambik (%2,8) ve Japonya (%2,2) ülkenin diğer önemli tedarikçileridir. Zimbabve'nin açıkladığı 2015 yılı verilerine göre Zimbabve Türkiye'den 2,8 milyon ABD Doları ithalat gerçekleştirmiş ve Türkiye Zimbabve'nin ithalatında %0,05 pay ile 48. sırada yer almıştır. Türkiye'nin açıkladığı verilere göre ise Türkiye 2015 yılında Zimbabve'ye 4,4 milyon dolar ihracat gerçekleştirmiştir.

İthalat yaptığı başlıca ülkeler (1000\$)

Ülke Adı	2013	2014	2015
Tüm Ülkeler	7.704.178	6.379.758	6.002.232
Güney Afrika Cum.	3.658.631	2.735.522	2.304.883
Singapur	62.759	1.168.028	1.338.229
Çin	438.686	398.816	458.160
Zambiya	262.113	179.722	277.478

Kaynak: ITC Trademap

2015 yılında Zimbabve'nin toplam ithalatının %25'ini işlenmiş petrol ürünleri, %17'sini ise tarım ve gıda sanayi ürünleri oluşturmuştur. İlaç, mısır, eşya taşımaya mahsus motorlu taşıtlar, telefon cihazları, binek otomobilleri, pirinç, soya yağı ve buğday ise ülkenin aynı yıl ithal ettiği diğer başlıca ürünlerdir.

Zimbabve'nin İthalatında Başlıca Ürünler (1000\$)

GTİP	Ürün Adı	2013	2014	2015
	Tüm Ürünler	7.704.178	6.379.758	6.002.232
2710	Petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar	1.511.822	1.478.870	1.518.608
3004	Tedavide veya korunmada kullanılmak üzere hazırlanan ilaçlar (dozlandırılmış)	165.534	203.815	176.782
1005	Mısır	108.684	114.640	174.269
8704	Eşya taşımaya mahsus motorlu taşıtlar	269.178	174.810	171.674
8517	Telefon cihazları, ses, görüntü veya diğer bilgileri almaya veya vermeye mahsus diğer cihazlar	154.337	135.762	160.977

Kaynak: ITC Trademap

Zimbabve'nin en çok ihracat yaptığı ülkeler GAC (%71,1 pay), Mozambik (%15,1), BAE (%5,5) ve Zambiya'dır (%3,4). Zimbabve ve Türkiye istatistikleri arasında uyumsuzluk vardır. Nitekim Zimbabve'nin açıkladığı 2015 yılı verilerine göre Zimbabve Türkiye'ye ihracat gerçekleştirmemiştir. Ancak aynı yıl Türkiye'nin açıkladığı verilere göre, Türkiye Zimbabve'den 4,8 milyon dolar ithalat gerçekleştirmiştir.

İhracat yaptığı başlıca ülkeler (1000\$)

Ülke Adı	2013	2014	2015
Tüm Ülkeler	3.507.296	3.063.741	2.704.096
Güney Afrika Cum.	2.613.858	2.051.499	1.922.395
Mozambik	369.624	577.419	408.884
BAE	229.097	96.086	147.956
Zambiya	115.683	102.778	92.154

Kaynak: ITC Trademap

Zimbabve'nin ihracatında tarım ürünleri, mineral ve maden cevherleri gibi hammadde niteliğindeki kaynak ürünlerin önemli yer tuttuğu görülmektedir. Ülkenin en önemli ihrac kalemi %32 pay ile tütündür. Altın, nikel cevheri, elmas, ferro alüminyum, şeker, pamuk, elektrik enerjisi ve platin ise ülkenin 2015 yılı ihracatında önde gelen diğer başlıca ürünlerdir.

Zimbabve'nin İhracatında Başlıca Ürünler (1000\$)

GTİP	Ürün Adı	2013	2014	2015
	Tüm Ürünler	3.507.296	3.063.741	2.704.096
2401	Yaprak tütün ve tütün döküntüleri	869.882	807.602	864.954
7108	Altın (platin kaplamalı altın dahil) (işlenmemiş veya yarı işlenmiş ya da pudra halinde)	502.541	532.851	630.585
2604	Nikel cevherleri ve konsantreleri	326.738	354.436	218.399
7102	Elmaslar (işlenmiş olsun olmasın, fakat mihlanmamış veya takılmamış)	326.558	233.558	179.097
7202	Ferro alyajlar	148.353	271.404	158.781

Kaynak: ITC Trademap

Yatırımlar

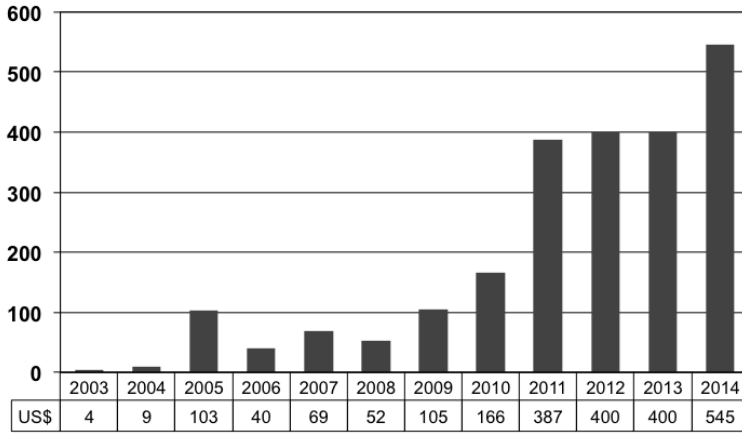
Ekonomik Serbestlik Endeksine göre dünyada 178 ülke içinde 175. sırada (Hong Kong 1. sırada, Türkiye 79. sırada), Sahra Altı Afrika ülkeleri içinde 46. (son) sırada (Morityus 1. sırada) (2016 Index of Economic Freedom- Heritage Foundation&Wall Street Journal).

İş yapma kolaylığı açısından dünyada 189 ülke içinde 155. sırada (Singapur 1. sırada, Türkiye 55. sırada), Sahra Altı Afrika ülkeleri içinde ise 27. sırada (Morityus 1. sırada) (Dünya Bankası - Doing Business 2016).

Rekabetçilik düzeyi açısından dünyada 140 ülke içinde 125. sırada (İsviçre 1. sırada, Türkiye 51. sırada) Sahra Altı Afrika ülkeleri içinde 22. sırada (Morityus 1. sırada) (Dünya Ekonomik Forumu - Küresel Rekabet Raporu, 2015-16).

Ülkeye yabancı yatırımların çekilmesi bakımından yatırım ortamının iyileştirilmesi gerekliliği Zimbabve hükümeti tarafından da kabul edilmekle birlikte, bu anlamda çalışmalar devam etmektedir. Yatırımların önündeki en önemli engellerden biri olarak görülen, 2007 yılında çıkarılan ve 2010 yılında uygulanmaya başlanan Yerlileştirme Yasası (Indigenisation and Economic Empowerment Act), yabancı kökenli firmaların %51'ini yerli Zimbabveliler'e devrini öngörmektedir. 500bin dolardan fazla sermayesi bulunan firmaların tabi olduğu söz konusu yasanın getirdiği kısıtlamaların yumuşatılması amacıyla Yerlileştirme ve Yetkilendirme Bakanlığının yeterlilik belgesini onaylamadaki merkezi rolü kaldırılmış ve yatırımcıların ilgili Bakanlıklar ile müzakere edip yatırım yeterlilik belgesini temin etmesine olanak tanıyan düzenleme getirilmiştir.

Doğrudan Yabancı Yatırımlar (milyon dolar)

Kaynak: UNCTAD

Zimbabve Hükümeti tarafından imalat sanayi, madencilik ve alt yapı yatırımlarına öncelik verilmektedir. Tarım, ulaşım, perakende ve toptan ticaret gibi bazı sektörlerde yapılacak yatırımlar sadece yerel firmalara açık bırakılmış olmakla birlikte yabancı yatırımcılar da yerel firmalarla joint venture anlaşması yapmak şartıyla bu işkollarında faaliyet gösterebilmekte ancak yabancı firma, şirketin %35'inden fazlasına sahip olamamaktadır.

Enerji, silahlanma ve demiryolu taşımacılığı gibi Zimbabve hükümeti tarafından stratejik olarak görülen alanlara yapılacak olan yatırımlarda devletin ortaklığı zorunlu tutulmaktadır. Yabancı yatırımcıların teknik ve yönetsel eleman bakımından maksimum ölçüde Zimbabve işgücünü kullanmaları aksi takdirde yurt dışından getirecekleri elemanların oturma ve çalışma izinleri için sözkonusu yatırım açısından gerekliliklerini kanıtlamaları istenmektedir.

Ülkede halihazırda yatırımlar madencilik sektöründe yoğunlaşmakta olup en fazla yatırım yapan ülkeler Çin, Güney Afrika Cumhuriyeti ve İngiltere'dir.

Türkiye ile Ekonomik ve Ticari İlişkiler

Türkiye ile İkili Ticaret

Türkiye ile Zimbabve arasındaki ticaret hacmi çok düşük seviyelerdedir. Türkiye Zimbabve ile ticaretle son yıllarda 2012 yılı dışında Zimbabve'ye karşı hep açık vermiştir. 2016 yılında ihracatımız bir önceki yıla göre %6, ithalatımız % 146 oranında artmıştır. Dış ticaret dengemizde ise 7 milyon Dolar açık verdik.

Türkiye -Zimbabve Dış Ticaret Göstergeleri (ABD Doları, 1000)

YIL	İhracat	İthalat	Dış Ticaret Hacmi	Dış Ticaret Dengesi
2012	8.435	7.930	16.365	505
2013	7.831	16.594	24.425	-8.763
2014	4.924	9.218	14.142	-4.294
2015	4.385	4.844	9.229	-458
2016	4.632	11.925	16.558	-7.293

Kaynak: TÜİK,16.02.2017

2016 yılında Türkiye'nin Zimbabve'ye ihracatının %17'sini traktörler oluşturdu. Toprak, taş yıkama makineleri, çikolata, plastik ambalaj malzemeleri, motorlu taşıt yedek parçaları ise bu ülkeye ihraç ettiğimiz diğer başlıca ürünlerdir.

Türkiye'nin Zimbabve'ye İhracatında Başlıca Ürünler (1000\$)

GTİP	Ürün Adı	2014	2015	2016
	Genel Toplam	4.924	4.385	4.632
'8701	Traktörler	261	310	795
'8474	Toprak, taş, metal cevheri vb. ayıklama, eleme, tasnif, ayırma, yıkama, kırma, öğütme, yoğurma, kalıplama vb. Makinaları	0	15	356
'1806	Çikolata ve kakao içeren diğer gıda müstahzarları	184	286	288
'3923	Plastiklerden eşya taşınmasına veya ambalajlanmasına mahsus malzeme, tıpa, kapak, kapsül ve diğer kapama malzemeleri	143	313	200
'9032	Diğer	11	0	200

Kaynak: ITC Trademap,17.02.2017

Zimbabve'den 2016 yılında gerçekleştirdiğimiz ithalatın en önemli kalemi % 83 payla pay ile yaprak tütün ve döküntüleridir. Perlit, vermikülit ve klorit gibi mineral maddeler, altın, hayvan derileri saat, kauçuk ve kesme çiçek aynı yıl bu ülkeden ithal edilen diğer başlıca ürünlerdir.

Türkiye'nin Zimbabve'den İthalatında Başlıca Ürünler (1000\$)

GTİP	Ürün Adı	2013	2014	2015
	Genel Toplam	9218	4844	11925
'2401	Yaprak tütün ve tütün döküntüleri	7714	3436	9855
'2530	Tarifenin başka yerinde yer almayan mineral maddeler	734	1258	969
'7108	Altın (platin kaplamalı altın dahil) (işlenmemiş veya yarı işlenmiş ya da pudra halinde)	467	0	962
'4113	Diğer hayvanların dabalama veya ara kurutmadan sonra ileri derecede hazırlanmış deri ve köseleleri	240	107	55
'6210	Diğer	0	15	34

Kaynak:ITC Trademap,17.02.2017

Faydalı Bilgiler

İş Konseyi Çalışan Bilgileri

Barış Çuvalcı, Afrika Bölge Koordinatörü, +90 212 339 50 32

Evren Doğan, İş Konseyi Koordinatörü, +90 212 339 50 51

İrem Develioğlu, İş Konseyi Koordinatör Yardımcısı, +90 212 339 50 70

Saadet Gülmez, İş Konseyi Koordinatör Yardımcısı, +90 212 339 50 61

E-posta: africa@deik.org.tr

İletişim

T.C. Harare Büyükelçiliği

Adres: 15, Maasdorp Avenue, Alexandra Park, Harare, Zimbabwe

Tel: + 263 4 799 761 , +263 (4) 799 762

Faks: +263 (4) 791 577

E-mail: embassy.harare@mfa.gov.tr

Zimbabwe Sanayileri Konfederasyonu

Adres: 31 Josiah Chinamano Anenue P.O. Box 3794 Harare, Zimbabwe / Harare / Zimbabwe

Tel: (263) 4 251490 – 6

E-Mail: ceo@url.co.zw